

**Juris Canonici Theoria Et Praxis, Ad Forum Tam
Sacramentale quàm contentiosum, tum Ecclesiasticum,
tum Seculare**

Cabassut, Jean

Lugduni, 1698

II. Diversa & necessaria temporum præscripta servanda in re Beneficiaria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62355](#)

curatorum & non curatorum, sciendum est, curata alia esse actu, alia solo habitu. Contingit enim plerumque, ut ob bellum, pestem, aliquam ingruentem calamitatem Ecclesia Parochialis prouersus deferta fiat, Parochianis partim morientibus, partim aliud commigrantibus: & tunc Ecclesia derelicta, dicitur habitu & non actu curata. De hujusmodi habitu solo curatis Beneficiis queritur utrum legibus omnibus actu curatorum Beneficiariorum subjiciantur? Resolvit negativè Rebuffus 2. p. praxis, tit. de non promot. ante ann. num. 34. ubi docet, tales provisos de Ecclesia solo habitu curata non teneri ad Sacerdotium intra annum promoveri, nisi ex quo regressis jure postliminii Parochianis, Ecclesia curam actualē recuperaverit. Addit Bleinianus lib. 3. tit. 2. num. 42. & 43. si post prædictum annum recuperatae actualis curæ provisus aliud Parochiale Beneficium habeat, non posse citra Papæ dispensationem utrumque retinere.

C A P U T II.

Diversa & necessaria temporum prescripta servanda in re Beneficiaria.

I. **N** primis observare tempora convenit electionibus primum, deinde electionum confirmationibus constituta. Nulla vero canonica actio tanti videtur esse momenti ac electio. Cum enim Ecclesia status, animarumque salus aut exitium ex bonis malisque ministrantium Clericorum qualitatibus dimanet ac diffundat; Ministri autem Ecclesiae per electionem provideantur, electio fons & principium est omnis ferè boni aut mali advenientis in Ecclesia. Hoc egregie admonet S. Papa Gregorius Magnus in lib. 1. Regum, ad hæc Samuelis verba, *Quæsivit sibi Dominus virum iuxta cor suum, & præcepit ut esset Dux super populum suum, dum ita scribit: Quæsisse virum Deus dicitur, ut eligendorum Antistitutum forma hominibus præbeatur. Deus enī, cui nihil est absens, nihil latens, non dicitur quæsisse virum ut absentem aut absconditum; sed quæsisse dicitur, ut omnis qui ad Sancta Ecclesia culmen eligiatur, discutendas ab hominibus esse doceatur: sed queri dicitur secundum cor Dei, ut videlicet non solum divinam voluntatem intelligat, sed bonis operibus ostendat.* Haec tenus S. Gregorius.

II. Canonica electio nihil juvat, nisi eligentium vota superioris approbatione confirmantur. Debet vero electus, ut rata fiat electio, eidem consensum

consensum præbere intra mensam à die notitiae computandum; & post consensum confirmationem prosequi intra tres menses, ne longior vacatio fiat Ecclesiæ dispendiosa, ut sancit Concilium Lugdunense Generale sub Gregorio Papa X. & allegatur cap. *Quam sit Ecclesiæ*, de electione in 6. Non est autem à Prælato electio confirmanda, nisi diligenter discussiatur electi conditio, ut sapienter admonet S. Leo Papa Magnus epist. 85. ad Episcopos Africanos, & citatur cap. *Miramur*, dist. 61. Electio porrò necdum consensu imperfectum dumtaxat jus electo tribuit ad rem, sed nullum jus in re, nisi post confirmationem. Ideoque vetatur ante confirmationem ministrare; adeo ut si ministret, sive per se, sive per alium, sive in parte, sive in toto, privetur eo ipso per electionem quæsito jure, ut definit prefatum Concilium Lugdunense citatum in cap. *Avaritia*, & dict. cap. *Quam sit Ecclesiæ*, de electione in 6. Quod idem antiquiora quidem jura constituerunt, cap. *Qualiter*, cap. *Nostri*, & cap. *Bona memoria*, de electione in antiquis.

III. Sicut præfinitum electioni & confirmationi tempus, ita & collationi Beneficiorum præfixum quoque tempus internoscendum est, quod est semestre auspicandum à die notitiae vacationis, juxta caput *Licit Magister*, de suppl. neglig. Prælat. & cap. *De multa*, de præbend. & cap. *Quia diversitatem*, de concess. præbend. Quo laplo termino secundum Lateranense sub Innocentio III. Concilium, jus conferendi ad superiorem devolvitur.

IV. Quod dixi de electione & confirmatione, hoc idem ob rationis omnimodam paritatem censendum de eo, cui absenti & nescienti collatum fuit Beneficium, ut scilicet mensam habeat à die notitiae decurrentem, ad præstandum collationi consensum, tresque insuper menses ad fistendum ī Prælato, edendamque Fidei professionem, & incundam Beneficii possessionem. Collationem namque Beneficii non est necesse fieri Clerico præsenti, sed potest absenti, alio mediante, conferti, juxta cap. *Accedens*, de præbend.

V. Provisionem Beneficii sequitur proximè immissio ad provisi Beneficii possessionem. Itud enim sollicitè curandum, ut collatio Beneficii præcedat sumptionem possessionis; alioqui namque possessio ista erit mera intrusio, excludetque possidentem ab hujusmodi provisione ex postfacto, cap. *Cum jam dudum*, de præbend. & ibi Panormitanus. Rebuffus in praxi, tit. de missione in possessionem, num. 8. & 9. Et inconcussa est regula 1. Juris in 6. *Beneficium Ecclesiasticum non potest licite sine institutione canonica obtineri.*

VI. Mandatarius quando duo Beneficia per unius prædecessoris obitum vacant, si mandatum Pontificium clausulam exprimit motus proprii, decem dies habet ad eli^m lum utrum ē duobus velit acceptare, cap. *Si pluribus*, de præbend. in 6. Mandatarium hīc illum intellige,
Q in

in cuius gratiam Papa mandatum de providendo Beneficio indulxit. Sed in Regno Gallicano mandatarius requiri non potest, ut sibi conferatur ante finitum præsentationis mensem, ut observat Rebuffus in praxi, p. 1. tit. de Devotionibus, num. 2. & probat hisce Concordati verbis, sub tit. de forma mandati: *Si quod Beneficium post mensem postquam presentes litera vobis presentata fuerint, extra Romanam Curiam vacare contigerit.*

VII. Canonibus conceditur annus ad Sacerdotii promotionem Clerico proviso de Curato Beneficio, quo elapsō non promotus expellendus erat per sententiam à Curato Beneficio, cap. *Cum in cunctis*, de elect. Sed jus recentius, cap. *Licet Canon*, eod. tit. in 6. decernit absque sententia vacationem ipso jure. Ceterum annus non currit adverfus legitimè impeditum. Neque in Gallia prærequisitus ille ad promotionem Sacerdotii annus decurrere incipit, nisi finito pacifica possessionis anno. Vide hanc materiam uberiori à me tractandam hujus secundi libri titulo, *Diversi quidam vacationis Beneficiorum modi discutiuntur*, art. 9. 10. & 11.

VIII. Is qui præbendam optandi jus habet, intra viginti dies optare debet, cap. fin. de consuetud. in 6. Rebuffus in praxi, tit. de Devotionibus, num. 3.

IX. Patronus laicus intra menses quatuor præsentare potest; Ecclesiasticus verò Patronus intra sex menses, cap. *Eam te*, de jurepatr. & cap. unic. eod. tit. in 6.

X. Majores verò Dignitates, ut Episcopales, & similes, debent intra tres computandos a notitia vacationis menses conferri, cap. *Ne pro defectu*, de electione. & cap. *Postquam*, distinet. 56. Rebuffus loco citato, num. 4.

XI. Aliæ inferiores dignitates, & quælibet Beneficia concedi regulariter debent intra sex menses, sive per electionem, cap. *Cum nostris*, cap. *Dilectus*, & cap. *Postulatis*, ubi Panormitanus & alii, de concess. præbend. sive per collationem, cap. 2. cod. tit. & tam à primo collatore, quam ab alio, in quem id jus devolutum fuerit. Rebuffus loco citato, num. 4. & 5.

XII. In institutione verò & confirmatione, quoad confirmantem certum tempus nullum est Canone præstitutum. Glossa & Doctores in cap. *Cum in cunctis*, §. 1. de elect. Idemque in permutatione Beneficiorum, quoad approbationem. Rebuffus ibid. num. 6.

XIII. Præfigitur quoque semestre ad ineundam possessionem Beneficiorum in Romanam Curiam resignati: sed si resignatum sit extra Curiam, ineunda est possessio intra mensem, ut si tempore illo contingat morte resignantis, valeat ipsa resignatio. Ceteroqui enim emenso illo præfixo tempore post resignantis interitum, censabitur Beneficium vacans jam non per resignationem, sed per obitum, juxta receptam in Gallia regulam de resignationibus

nibus publicandis. Atque utinam aduersus istius regulæ mentem nunquam in Galliam inventa consuetudo fuisset Beneficium hac mente in alterius favorem resignandi, ut resignatario liberum sit differre possessionem ad triennium, duobus minus diebus, ut resignans per omne id tempus integris proventibus perinde potiatur, ac si nunquam resignasset; & tamen sic teneat illa resignatio, ut ab ea is qui resignavit, resilire non possit. Id quidem si ex mutua conventione fiat, nullà obtentâ Romani Pontificis dispensatione, manifestam involvit realem simoniam & confidentiam. Quis enim ignorare possit omnem in hujusmodi privatorum ex propria auctoritate passionibus conditionem, conventionem ac legem, simoniacam esse? cap. Cum pridem, & cap. *Pactiones*, de pactis: cap. *Constitutus*, cap. *Super eo*, & cap. *Preterea*, de transact. Si neges ullum intervenisse pactum reale, sed sola mente hoc intellectum, ut resignatario ex scriptis formis sua tuta, & inconcusa maneret resignatio, qui tamen gratuitâ & liberali voluntate differendo possessionem, fructus Beneficii suo dimitteret beneficiari: verumtamen saltem mentali simoniacæ, & fiduciariæ conventioni dabitur locus, fraudulentaque intervenientia collusio, quæ utrumque redet Beneficio inhabilem. Resignanti enim nullum superest jus ad Beneficium ejusque stipendia, ex quo ejus est à Superiori admissa resignatio, cap. *Ex transmissa*, cap. *In praefentia*, & cap. *Quidam*, de renunciat. Resignatus vero Ecclesiæ graviter præjudicat, tamdiu, & mala fide illam legitimo Ministro orbam relinquens: & sic uterque se sacri ministerij inhabilem, & indignum exhibet, in Ecclesia detrimentum & scandalum. Ubi haec abusio invaluit, quam diversis Senatusconsultis, ipsaque Ludovici XIII. dictâ du *Contrerolle*, articulo 17. & 20. Constitutione fulciri volunt Papo lib. 3. tit. 1. num. 6. & 8. Pastor lib. 3. tit. 8. num. 6. Mosnier aux Alliances du Droit François, tit. *Benefice*, num. 89, hoc ipsum tamen observatur, ut si resignans præmoriatur ante initiam possessionem, aut si supervivat quidem resignans ultra biennium, sed resignatus omiserit possessionem saltem biduo ante triennii finem, tam resignans, quam resignatus Beneficio prorsus excidant, vacetque istud, sitque impertrabile titulus præsumptæ collusionis, & simoniacæ.

XIV. Denique in universo Gallia regno, si quis de duobus incompatibilibus Beneficiis sit provisus, annus illi conceditur ad deliberandum utrum ex duobus se abdicet. Jure quidem communis vacabat olim per Constitutionem Lateranensi lib. Alexandri III. Concilii posterius quæsitus Beneficium, cap. *Quia nonnulli*, de Cler. non resid. Sed posterior Juris communis dispositio satius duxit, ut vacet prius acquisitum Beneficium, cap. *De multa*, de præbend. Clem. *Si plures*, & Clem. fin. eod. tit. & demum Concilium Tridentinum sess. 7. cap. 4. de reform. Indulti vero in Gallia, ad alterum quod libuerit dimittendum, anni pacifici assertores sunt Rebussus tit. *De non promotis intra annum*, num. 45. & 46. & tract.

de pacif. possessor. n. 205. Antonius Faber Cod. de sacrof. Eccles. definit. 2.
Louetus lit. G, num. 5.

XV. Ubi agitur de Beneficio Capitulari, sive Collegiatæ, sive Cathedralis Ecclesiæ, non censetur resignatarius satisfecisse regulæ de publicandis resignationibus, nisi literas provisionis sue Capitulo exhibuerit tempore in ipsa regula ordinato, argum. cap. *Cum Ecclesia Vulterana*, de electione.

* XVI. Quæritur intra quod tempus debeat nominatus vel Graduatus petere Beneficium vacans sibi conferri? Doctores Gallicani semestre assignant, intra quod Ordinarius conferendi potestatem habet, cap. 2. de concess. præbend. & Patronus Ecclesiasticus præsentandi jure potitur, quemadmodum laicus intra tres menses, cap. unic. de jure patr. in 6. Hæc docent de Graduatis Joan. de Selva part. 3. quæst. 64. & Rebuffus tract. de nomin. quæst. 20. In præfatis tamen & aliis juribus tempus non currit adversus impeditum aut ignorantem rei factum, cap. *Quia diversitatem*, de concess. præbend.

XVII. Quod ex decreto Concilii Lugdunensis sub Gregorio X. refertur in cap. *Licet Canon*, de elect. in 6. vacare Beneficium curatum ipso jure, esseque impenetrabile si accidat eum qui illo provisus erat, distulisse post annum suum ad Sacerdotium ordinationem: hac tamen exceptione limitatur, si sic provisus dispensatione fuerit præmunitus (quam idem Concilium declarat posse à proprio Episcopo indulgeri ad vacandum studiis per certos annos ab eodem Ordinario præfiniendos) immodo seprænium non excedatur, & dummodo intra primum annum Subdiaconi Ordinem suscipiat, ne in fraudem Ecclesiæ, postquam Beneficii fructus perceperit, abscedat à Clero. Dilapo vero live ad Subdiaconatum, sive ad Sacerdotium præfixo termino, conditione non adimplera, vacabit ipso jure Beneficium. Quamdiu vero præfixus terminus in suspensiō erit, Prælato incumbet officium providendi probum & idoneum Vicarium, qui ex ejusdem Ecclesiæ proventibus in absentiis Titularis vicem administret. Hæc statuuntur omnia cap. *Cum ex eo*, de elect. in 6.

XVIII. Resignatio Beneficij in vim resignatorii seu procuratori mandati facta, post emensum anni curriculum expirat, ut Edicto Codicis Ludovici XIV. cautum est anno 1651. Aprilis 19. cui præluserat Tolosanum Senatusconsultum anni 1644. Quinetiam Romanam Cancellariam consuevit hujusmodi mandata ut irrita post anni lapsum rejicere, testatum Rebuffus in praxi, tit. *De procuratoris ad resignandum constitutione*, num. 18.]

CAPUT